

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy hóra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP



SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

A honvédelmi miniszter ünneplése a nemzetgyűlésen

Viharok Fangler felszólalása miatt

Budapest, szept. 15. A nemzetgyűlés mai ülésén Rakovszky István elnökölt.

Egy képviselő sürgönye

Napirend előtt Korányi Frigyes báró pénzügyminiszter szólalt fel. A tegnapi ülésen — mondotta — megemlítette, hogy egyes képviselők nem eléggé óvatosak nyilatkozataikban és ennek dokumentálására felolvasott egy táviratot, melyet egy képviselő intézett egy kormánybiztoshoz. Senkitem akart pellengérré állítani, feltételezte, hogy az illető képviselő nem akarta megkárosítani a kincstárt. A nemzetgyűlés az illető képviselő nevét kívánta, de ő nem nevezte meg. A képviselő nem volt jelen a Ház ülésén, csak később értesült a történetéről, azonnal felkereste őt, a miniszterelnök helyettesét és a Ház elnökét és igazolta, hogy a távirattal csupán egy adósságot akarta megjegyezni és fizetésre kényszeríteni, ami a táviratra küldött válaszból is kitűnik. Itt tehát csakis felüleltségről lehet szó és nem deliktumról.

Kéri a Házat, hogy tekintsen el az illető képviselő megnevezésétől. A Ház úgy határoz.

Az illeték javaslat

részletes tárgyalását folytatták ezután. Sándor Pál, Gaál Gáspár és Korányi miniszter felszólalásai után a nemzetgyűlés a miniszter módosítását fogadja el, a tőzsdei illetéket 3 ezrelékben állapítja meg.

A vitát félbeszakítják és

Sréter felel Fanglernek

Sréter István honvédelmi miniszter válaszol Fangler Béla interpellációjára. Kijelenti, hogy a legszigorúbb vizsgálatot indította meg. Heltai félrevezette a katonai hatóságot azzal a mesével, hogy Bécsben a kiszokott János Andoriól fontos adatokat szerez meg és rávette a szegedi vadász-zászlóalj két tisztjét, hogy salvus conductus alatt juthasson Bécsbe, ahonnan majd hazaszállítja Pogány Józsefet és Göndör Ferencet.

Az ügynek egyéb jelentősége nincs. A minisztert is csak annyiban érinti, hogy a Heltai számára kiállított vizum szabálytalan volt. Egyébként felhívta Friedrich István adóját, Polónyi Dezsőt, hogy amennyiben a Tiszatárgyalással kapcsolatban bármiféle visszaéléssről tud, közölje vele az adatokat és ő a legszigorúbb vizsgálat tárgya fogja tenni azokat.

A miniszter ezután felveti a bizalmi kérdést, mire a Ház összes pajzairól zugó taps a felelet.

Tomcsányi Vilmos Pál igazságügyminiszter János Andor szökevényével kapcsolatban kijelenti, hogy János Andort augusztus 13-án letartóztatták egy igazgató cikk

miatt. Egy félreértés folytán 16-án elbocsátották. A következő napon kiderült a tévedés, nyomban telefonon intézkedtek, de akkor már feleségével együtt Bécsbe utazott. Ez a tévedés megtörtént, a vizsgálatot ezért megindította és eredményéről jelentést tesz a nemzetgyűlésnek.

Vihar Fangler körül

Fangler Béla erősen támadja Sréter honvédelmi minisztert, a ki nek — ugymond — tudnia kellett, mi csoda gazember Heltai és mégis türe, hogy szabadon járjon. Mint katonának és miniszternek tudnia kellett, hogy Heltai, aki a forradalomkor egyszerre mint Budapest városparancsnoka bukkant föl, Pozsonyot és több más várost kirabolt.

E szavakra óriási vihar tört ki. — Ki volt akkor a hadügyi államtitkár? — kiáltják Fangler felé.

Fangler hallgat.

Ujból felharsan a kiáltás:

— Ki volt a hadügyi államtitkár?

Fangler tovább hallgat. Jobbról-balról kiáltják feléje:

— Nagyon jól tudja, hogy Friedrich volt! Azt vonja felelősségre!

Fangler állandó zajban tovább támadja Srétert és minden alkalommal, valahányszor csak a honvédelmi miniszter nevét említi, viharos taps harsan föl a baloldalon és a jobboldal egy részén is.

Az állandó tapsolásokra Fangler elkeseredetten felkiált:

— Ebből a tapsolásból azt látom, hogy nem 1919 március 21. volt a legszomorúbb napja Magyarországnak, hanem a mai nap.

E kijelentésre újból kitör a vihar. Az elnök állandó csengéssel nagynehezen csendet teremt és Fangler, mivel a nemzetgyűlés méltóságát megsértette, rendreutasítja.

Fangler a miniszterek válaszát nem veszi tudomásul.

A nemzetgyűlés óriási többséggel tudomásul veszi a válaszokat és tüntető tapsokkal ünnepli Sréter honvédelmi minisztert.

Ezután az interpellációkra tértek át.

Dobót és Sztanykovszkyt halálra ítélték

Hüttner 15 évi súlyos börtönt kapott

Budapest, szeptember 15. A haditörvényszék ma délelőtt hirdette ki az ítéletet Tisza István gróf gyilkosainak bünpörében.

A vádlottakat 9 órakor vezették be a terembe. Pontban 10 órakor vonult be a bíróság. Zoltán László ezredes elnök megnyitván a tárgyalást, felkérte Ghéczy István főhadnagy jegyzőkönyvvezetőt, hogy olvassa fel az ítéletet.

A magyar állam nevében!

A m. kir. budapesti haditörvényszék mint ítélő bíróság

1. Ifj. Dobó István budapesti születésű és illetőségű, 31 éves, rom. kat., nőtlen, tartalékos tengerész fegyvereséget, budapesti lakost, ki polgári foglalkozására nézve lakost.

2. Sztanykovszky Tibor satoraljai helyi születésű, budapesti illetőségű 24 éves, rom. kat., nős, a volt cs. és kir. 15. gyalogezred állománybeli tartalékos zászlóst, budapesti lakost, aki foglalkozására nézve joghallgató.

3. Hernádszadányi Hüttner Sándor budapesti születésű, kassai illetőségű, 23 éves, rom. kat., nőtlen, a volt m. kir. 9. honvédegyezred állományába tartozó tényleges állományú főhadnagyot, budapesti lakost.

Vágó Wilhelm Jakab kecskeméti születésű, budapesti illetőségű, 31 éves, izraelita, nőtlen, a volt cs. és kir. gyalogezred állománybeli népfelkelő budapesti lakost, aki polgári foglalkozására nézve reklámvállalkozó.

bűnösnek mondja ki és pedig

Dobó István elsőrendű vádlottat felbérlet gyilkosság bűntettében, melyet Budapesten azáltal követett el, hogy 1918. évi október hó 31-én délután 5 óra és 5 óra 30 perc között három árszával együtt azon szándékkal, hogy gróf Tisza Istvánt megöljék, ennek Hermina-ut 35/a. számú lakásába fegyveresen behatoltak, nevezett Manlicher-fegyverekből leadott lövésekkel megölte, azonkívül súlyos testi sértés bűntettében, melyet ezen alkalommal azáltal követett el, hogy a másokkal való összebeszélés folytán létesült szövetségben a gróf Tisza István mellett álló Almássy Denise grófnőnek nem ugyan őlési szándékkal, de más ellenséges szándékból, Manlicher-fegyverből leadott lövésekkel, tehát olyan eszközzel és módon, amely közönségesebb életveszéllyel jár, husz napon tul gyógyuló sérülést okozott;

Sztanykovszky Tibor másodrendű vádlottat felbérlet gyilkosság bűntettében, azonkívül első szökés bűntettében;

Hüttner Sándor harmadrendű vádlottat büntetési minőségben véghezvitt felbérlet gyilkosság bűntettében;

Vágó Wilhelm Jakab negyedrendű vádlottat első szökés bűntettében.

Ezért a haditörvényszék

Dobó Istvánt tartalékos tengerész-fegyvereségi rendfokozatától való lefokozás, a Károly-csapatkereszt és a sebesülési érem elvesztése és a hadsereg kötelé-

kéből való kicsapás mellett kötél általi halálra,

Sztanykovszky Tibort a Kbt. 415. §-a alapján, a Kbt. 96., 45. és 32. §-ai, továbbá az 1916. évi Rendeleti Közlöny 163. §-ában (Személyi ügyek) közzétett alapszabályok 6. §-ának alkalmazásával tartalékos zászlósi rendfokozatától való megfosztás, a Károly-csapatkereszt elvesztése és a hadsereg kötelékéből való kicsapás mellett ugyancsak kötél általi halálra,

Hüttner Sándort a Kbt. 416. §-ának súlyosabb büntetési tétele alapján, a Kbt. 47., 32. §-a, valamint a Kbt. 92. §-a és a Kbt. 25. §-ához fűzött megjegyzés 2-ik pontja, továbbá a Kbt. 127. §-a, végre az 1916. évi Rendeleti Közlöny 163. §-ában (Személyi ügyek) közzétett alapszabályok alkalmazásával amellett,

hogy főhadnagyi rendfokozatától megfosztatik, személyére nézve a nemességet, valamint az I. osztályú vitézségi érmét, a Károly-csapatkeresztet és a sebesülési érmét elveszti, a német II. osztályú vaskeresztet, a török vörös félhódat és Medjidje-rendet Magyarország területén nem viselheti, az önhibáján kívül hosszúra nyúlt vizsgálati fogságból 6 hónapra a büntetésbe való betudásán felül még 15 évi, havonta egy napi kemény fekhellyel és a büntetésnek minden évében október 31. napján sötét zárkába zárással súlyosított súlyos börtönre,

Vágó Wilhelm Jakabot három havi, havonként két napi kemény fekhellyel súlyosított börtönre itéli, Vágó Wilhelm Jakab szabadságvesztési büntetése azonban az önhibáján kívül hosszúra nyúlt előzetes tartóztatással, illetve vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vétetik.

Elrendeli végül a haditörvényszék, hogy az ítélet először Sztanykovszky Tiboron, azután Dobó Istvánon hajtás-sék végre.

Az indokolás

Az ítélet indokolása részletesen ismerteti a merénylet végrehajtását. A bizonyítási eljárás során nem merült fel olyan adat, mely Hüttner közvetlen tettességét bizonyította volna s mely az ő állítását megcáfolná. Súlyosan terheli Sztanykovszkyt az a vád, hogy a negyedik lövést ő adta le. Két körülmény nem volt teljesen tisztázható; az első: a világra való behatolás, a másik: a nyolc csendőrfegyverzésének mikéntje. A haditörvényszék valószínűnek tartja azt, hogy a lefegyverezést az összeköttetés fenntartása céljából künmaradtak eszközölték, de nincs kizárva, hogy eddig meg nem állapított módon más egyének fegyverezték le a csendőröket.

Az indokolás ezután rátér a merénylet indító okaira. A forradalmi politikások előtt Tisza hatalmas egyénisége a forradalom legveszélyesebb akadálya volt. A

nemzeti tanács a kisebbség ellenzése mellett elhatározta, hogy Tisza Istvánt meg kell gyilkolni. A merénylet megszervezésével Fényes Lászlót, Friedrich Istvánt, Kéri Pált és a 11-es katonatanács elnökét, Csernyák Istvánt bízták meg. Nem riadtak vissza pénzadóztatól sem, hogy elérjék a kívánt célt. A terv kidolgozása és tervszerű végrehajtása Kéri Pál műve volt. Az indoklás részletesen foglalkozik a jutalmazásokkal és megfizetésekkel.

Részletesen fejtegeti és ismerteti az indoklás a főtárgyaláson elhangzott tanuvallomásokot, majd Dobó István beismerő és tagadó vallomásaival foglalkozik. Dobó beismerő vallomásának visszavonása nem volt figyelembe vehető, mert a merénylet részleteit a helyőrségi kórházban, ahol sem erkölcsi, sem fizikai kényszer alatt nem állott, sem dicsekedésre oka nem volt, az elmerorvoszakértőknek részletesen elmondta.

Vágó-Wilhelm és Sztanykovszky szökésének részleteivel és Sztanykovszky erkölcsi züllöttségével foglalkozik az indoklás, majd hosszasan indokolja a közbeszó lényegesebb határozatokat és a jogkérdésre áttérve hangoztatja, hogy a vádlottak valamennyien beszámíthatók.

Kétségtelenül bebizonyítottak látja a haditörvényszék, hogy a vádlottak pénzbeli jutalmasságukat a véghezvitt gyilkosság bére fejében kapták.

A büntársi minőséget a felbujtás kérdésében, majd a súlyosító és enyhítő körülményeket tárgyalja ezután az indoklás.

A haditörvényszék hivatalból vizsgálta az illetékesség kérdését is. Dobónak két leszerelési igazolványa van, de hogy Dobó tényleg leszerelt volna, azt nem látja igazoltnak, mert köz tudomásu tény, hogy az akkori időben a leszerelésekkel a legnagyobb visszaéléseket kövezték el. Úgyanez áll Sztanykovszkyra és Vágó-Wilheimre.

Mindezen ténykörülmények figyelembevételével hozta meg a bíróság az ítéletet.

Az ítélet kihirdetése után a tárgyalásvezető elnök kérdésére a vádlottak kijelentik, hogy az ítéletet megértették.

Öt perc szünet után, mely alatt a vádlottak védőkkel tanácskoztak, a védők a felelősségi és semmisségi panaszok benyújtására három napi haladékot kértek.

Vágó-Wilheim védője tudomásul veszi az ítéletet és kéri védenének szabadlábra helyezését.

Elnök ezután a tárgyalást bekezeszti.

A lengyelek előnyomulása

Bécs, szeptember 14. A Neue Freie Presse jelenti Varsóból: A 3. lengyel hadsereg elfoglalta Wladimir-Wolinszkijt, sok zsákmányt és hadifoglyot ejtett.

MEGNYILT

Herman Nándor és Tsa
fehérmű készítő
uri divat üzlete
Piac-u. 10. Bikával szemben.

Minden menekült-bélyeg
amelyet megveszel egy
könnyeseppet szánt fel.

A protestáns világszövetség Magyarországról

Skót istentisztelet a nagytemplomban

Abból az alkalomból, hogy a presbiteri egyházak világszövetségének küldöttségeként háromtagú skót lelkészi misszió érkezett Debreczenbe, ma reggel 9 órakor ünnepi istentisztelet volt a nagytemplomban.

Az istentiszteleten megjelent Baltazár Dezső dr. püspök és Degenfeld József gróf főgondnok vezetésével a debreceni református lelkészi kar, a debreceni reformátusok minden vezető embere és hatalmas közönség, melynek soraiban különösen sok volt a nő.

A Himnusz elénekzése és zsoltár éneklés után Selez György lelkész mondott felemelő hatású imát, melyben Isten áldását kérte a külföldi misszióra, mely a nagy magyar és református érdekek javára munkálkodik.

Ezután Mr. Flemmig skót lelkész, a misszió tagja ment föl a szószékre és hatalmas beszédben ismertette a misszió célját.

„My dear brethren in Christ!” (Kedves testvéreim Krisztusban!) — kezdte beszédét a hatalmas természetű ősz lelképásztor. A presbiteri egyházak világszövetségének köszöntését kell tolmácsolnia. Egy hónappal ezelőtt a svájci Lausanne-ban konferenciára ültek össze a református egyházak kiküldöttei. Európán kívül a távol tengereken túlról is eljöttek a reformátusok képviselői, Indiából, Újzelandból, harminc egyház nevében negyven képviselő, kik nemrég mint ellenségek állottak még egymással szemben.

Innen küldtek üzenetet a magyar református egyháznak, a melynek ma a legtöbbet kell szenvednie.

Az üdvözlét így hangzik:

„Mi, a világ minden részének presbiteri rendben levő és református hitet valló egyházaival kiküldöttei kinyújtjuk rokonszenvünk, a Krisztusban való szövetségünk jobbát a magyar kalvinista egyház konventje, egyházi hatóságai és gyülekezetei felé és szíves üdvözléssel köszöntünk benneteket. Szomorú szívvel értesülünk azokról a szenvedésekről, amelyeken a napokban nektek, testvéreim, át kell menetek. Gyászoljunk veletek együtt egyházaik egységének széttörését, amely egységet az áldozatok és szenvedések hosszú évszázadain keresztül megerősítettek és megtartottak. Eggyütt érzünk veletek aggodalmaitokban és fájdalomaitokban, amelyekbe a jelen idők döntöttek benneteket.

Köszönjük kiküldötteiteknek nagyrabecsült szolgálatait ill a konferencián. Szabó Aladár dr. és Victor János és Boér Endre kimerítő jelentést hoztak a gyűlésre. Hálásan emlékezünk meg hősiesszereletekről, amelyet az elmúlt századokon keresztül tanúsítottatok a protestáns hit szabadsága és a protestáns művelődés érdekében és buzgó imádsággal könyörgünk a mindenható Istenhez, hogy állandó gondoskodásában és őrizetében tartson meg benneteket irgalmából és kegyelméből és vezessen ki benneteket jelenlegi nehézségeiteknek keresztül egy jobb jövőbe, amelyben a világ más református egyházaival testvéri szövetségben munkálkodhassatok az Ő államának építésében.

Egy szívvel, lélekkel és buzgó imádsággal ajánlunk benneteket az Ő kegyelmébe, aki képes megőrizni benneteket a gonosztól,

akik egyedül áll a ti szabadságotok.

Imádságainkban mindenki meg fogunk emlékezni rólatok! A világszövetség — mondta Flemmig lelkész — három tagját küldte ki Kelet-Európába, Curtis edinburghi teológiai tanárt, Webster edinburghi, volt budapesti skót lelkészt és őt, hogy a protestáns egyházak helyzetét tanulmányozzák. Svájból Cseh-szlovákiába mentek, Husz János földjére és elmondhatják, hogy ottani látogatásuknak meg vannak az áldásai a magyar reformátusokra is.

Most pedig itt vagyunk az ősi Magyarországon. Nagy megtiszteltetésnek tekintem, hogy itt állhatok a templom szószékén. A kalvinista Rómának nevezitek ezt a várost. Voltaképpen irigylem Rómától ezt a kilüvetést, inkább úgy nevezzük e várost, hogy Magyarország Edinburgh-já.

Még mielőtt Skócia, vagy Anglia kivivta volna a maga biztos helyzetét a protestáns keresztyénségben, Debrecen városa már református város volt, már állott a református kollégium és az a

Huberth Ottó főispán beiktatása

A szeptemberi városi közgyűlés

Debrecen város törvényhatósági bizottságának mai rendes közgyűlését reggel 9 órakor Csóka Sámuel polgármester-helyettes főjegyző nyitotta meg. Bejelentette, hogy a Debreczenbe érkezett skót egyházi misszió ma reggel 9 órakor a nagytemplomban istentiszteletet tart, melyre az egyházkerület a városi tanácsot és a törvényhatóságot is meghívta. Hogy a meghívásnak eleget tegyenek, az elnök egy órára felfüggesztette a közgyűlést s a törvényhatósági bizottság tagjai és a városi tanács átvonult a nagytemplomba.

Egy óras szünet után Csóka Sámuel polgármester-helyettes a közgyűlést újból megnyitva, az igaz részvét meleg szavaival emlékezett meg Dicsőfi József dr. lelkészelnök, bizottsági tagelhunytárol. Indítványára közgyűlés Dicsőfi József emléket jegyzőkönyvbe foglalta, halála fölött részvétét fejezte ki és erről az elhunyt családját részvétirásban értesíti.

(Interpelláció a földbérletekről)

A polgármesteri jelentés tudomásul vétele után Komlóssy Imre dr. a városi földbérletek hasznosbérének emelése ügyében interpellálta a polgármestert. Azt hangoztatta, hogy a városi hatóság egyrészt alig 50, sőt több esetben csak 25 százalékkal emelte a hasznosbérleteket, másrészt több esetben bizonyos törvényes bejelentések elmulasztásával okozott károkat a közönségnek. Több ilyen esetet sorol fel. Azt kívánja, hogy a város vagyoni kérdésekben ne szentimentáliszkodjék, hanem menjen el a legvégső határáig azon lehetőségeknek, amelyeket a kormányrendelet nyújt. Minden egyes alkalommal a törvényszéknek, mint független bíróságnak az ítéletét kellett volna provokálni.

Csóka Sámuel polgármester-helyettes-főjegyző válaszolt az interpellációra. Megállapítja, hogy a város nyilvános árverésen sohasem éri el a hasznosbérletnél olyan árakat, mint a magánosok

templom, mely ennek a helyén állott, már akkor a református hívek istentiszteletének célját szolgálta.

A lausannei konferencia megdöbbenve szemlélte a háboru pusztításait és határozatot hozott, melyet megküldött a világ valamennyi vezető államférfiának, — a nemzetek szövetségéről. A határozat szerint egyedül a nemzetek szövetsége foglalhatja egybe a világ népeit és ezért remélik, hogy amely népek még nem vettek fel a népszövetségbe, rövidesen bebocsátatnak annak tagsági kötelekébe.

Azokban a nehéz feladatokban, amelyek a legközelebbi napokban Erdélyben várnak a misszióra, az igazságosság és egyenlő mérték elvét fogják megőrizni. Meghallgatnak mindenkit, akármely oldalról jön is, de ha kialakult a meggyőződésük, akkor habozás nélkül cselekedni is fognak színterint.

»Vissza Krisztushoz!» és »Előre Krisztussal!» — ezek a jelszavak legyenek a magyar reformátusok irányítói a további küzdelemben.

A megragadó erejű beszéd, a melyet egy ifju segédlelkész tolmácsolta magyarul, mély hatást tett a hallgatóságra.

A Szózat elénekzése és zsoltáréneklés után a nagyjelentőségű egyházi ünnepély véget ért.

kimutatja, hogy a hasznosbérémeleéseket a tanács annak idején a közgyűlés elé terjesztette és a közgyűlés ezeket jóvá is hagyta, sőt több esetben le is szállította. Később, mikor a buza árát 500 koronára emelték, kezdődtek a horribilis hasznosbér-emelések, amelyek a jövőben még emelkedni fognak. A tanács az új miniszteri rendelet értelmében minden intézkedést megtett, hogy az újabb hasznosbér emelésekkel, javaslatait kiadja a szakbizottságoknak és ismét a közgyűlés elé terjeszti megállapítás végett. Kéri a közgyűlést, hogy az interpellációra e pillanatban adható válaszával vegye tudomásul.

Misztly Károly dr. aljegyző a tiszti főjegyzői hivatal eljárását ismerteti.

Komlóssy Imre dr.-nak zajos ellentmondásokkal kísért válasza után a közgyűlés tudomásul vette a közgyűlés Huberth Ottó dr. kormánybiztosnak ezen állásától való felmentését.

(A főispán beiktatása)

Ezután a belügyminiszter leiratát olvasták fel Huberth Ottó dr. kir. törvényszéki tanácselnöknek Debrecen szabad királyi város főispánjává történt kinevezéséről. Fráter Imre dr., Szentkirályi Tivadar és Horváth András bizottsági tagokból alakított küldöttség ment el ezután hivatali helyiségébe az új főispánért, aki pár perc múlva éljenzés közepette jelent meg a közgyűlési teremben. Miután a főispán letette a hivatali esküt, Csóka Sámuel polgármester-helyettes-főjegyző átadta az elnöki széket az új főispánnak, akit a következő szavakkal üdvözölt:

Debrecen sz. kir. város törvényhatósága még az 1917. év június havában azzal a kérelemmel fordult a m. kir. belügyminiszter urhoz, hogy Debrecen sz. kir. város és Hajdúvármegye főispánjává kettéválasztas-

Cipők legjobb minőségben **Grünwald-cipőüzem**
készen és méret után
oicsón beszerezhetők. **Sas-utca 4., Kölcsonsegélyző-épület.**

sék és Debrecen sz. kir. város részére külön főispán neveztessek ki, mivel ez a törvényhatóság érdekében igen kívánatos és a város közönségének is óhaja.

Ez az óhaj tulajdonképpen csak most teljesedett be alkotmányunknak megfelelően, midőn Méltóságod városunk főispánjává neveztetted ki. Tisztelettel és nagy örömmel üdvözlöm Méltóságodat, mint városunk első alkotmányos és törvényes főispánját ebben az állásban.

A legnagyobb bizalommal és nagy reményekkel eítelve nézünk főispáni működésé elé, mert Méltóságod már kormánybiztosi állásában is kifejtett tevékenységével megmutatta azt, hogy városunk javára és igen eredményesen működött, mely működésért hálás köszönetet mondok. A város tisztikara példás szorgalma, fáradhatatlan tevékenységü erélyel párosult jóságú felelősségét és vezetőjét ismerte meg Méltóságodban és ez alkalommal, amidőn tisztelettel arra kérem Méltóságodat, hogy eddig tanúsított rokonszenvét ezután se vonja meg dolgos és munkás tisztikarától, ismételt ünnepléses ígéretet teszek, hogy a város tisztikara és Tanácsa Méltóságodat nehéz munkájában a legodaadóbban és a legnagyobb készséggel fogja ezután is támogatni.

Méltóságod törekvéseire Isten áldását kérem.

A törvényhatósági bizottság tagjai közül *Tervey Tamás* dr. intézett üdvözlő beszédet a főispánhoz.

Huberth Ottó dr. főispán az üdvözlésekre a következő beszéddel válaszolt:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Rövid idő eltelté után most másodszor részesülök abban a szerencsében, hogy Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága előtt esküt teszek Magyarországot alkotmányos, törvényes és törvényes szokásai megtartására.

Főispáni kinevezésemet megelőzőleg hatásköröm a kivételes hatalom gyakorlásáról szóló törvényen alapult kivételes hatalommal fel is voltak ruházva mind arra nézve, amit városunk érdekébe tenni jónak láttam.

Nyitott lapon áll a m. t. közgyűlés előtt mindaz, amit kormánybiztosi minőségemben tettem s amelyeknek a hagyományon kívül illetékes bírái csakis önkök lehetnek. Bár az idő rövidsége miatt sokat nem is tehettem, de azt Önöknek mint elfogulatlan bírálóknak meg kellett állapítani, hogy céljaim elérésénél a rém ruházott kivételes hatalommal élni nem kívántam. És pedig nem kívántam élni azért, mert Debrecen város történelmi múltjával és a törvényhatóság méltóságával csak azt tartottam összeegyeztethetőnek, ami a rendszer alkalmazható törvények korlátai között megtehető.

Mélyen tisztelt közgyűlés! Előző beiktatásom alkalmával jeleztem álláspontomat, jeleztem azokat az elveket, amelyeknek alapján működésemet megkezdtem s azt a célt, a melyet a kormány tagjaival egyetértve kitűztem Debrecen város mielőlti haladásának irányául. Ezek voltak: a megalkuvás nélküli Keresztyn és Nemzeti alap, a város anyagi helyzetének orvoslása, a kis emberek szociális védelme s Debrecennek, mint a Tiszántul fővárosának, a jövő küzdelmei szempontjából kulturális gazdasági és erőhatalmi tényezőként a legmesszebbmenő kifejlesztése.

Ezek az irányelvek azóta mit sem változtak. Ugyanazok maradtak, sőt a szorosan vett Keresztyn és Nemzeti alap intézményes biztosítékainak törvénybe iktatása már kezdetét is vette s az fokozatosan folytattnak is fog.

Ezzel, valamint az anyagi helyzet orvoslása és Debrecen jövő fejlődésének irányításával elválaszthatatlan kapcsolatban áll ez a javaslat, amellyel rövid idő múlva foglalkozni fog a törvényhozás s amely hivatva lesz a vidéki törvényhatóságok be rendezését a változott idők szellemének megfelelően gyökeresen átalakítani.

Mélyen tisztelt közgyűlés! Hiába való azonban a legjobb törvény, hiába való minden jogszabály, minden rendelkezés, ha ezek végrehajtásánál

nincs meg az a lelki összhang, az a meggyőződés szerű célzat, amely kell ahoz, hogy az együtt foglalkozók, az ugyanegy törvény végrehajtásánál együtt közreműködők a törvényt, a jogszabályokat, a köz érdekében jól és üdvösen alkalmazzák.

Most amidőn hálattal szívvel köszönöm meg a közgyűlés mélyen tisztelt szónokának s a polgármester helyettes ur Oméltóságának hozzájárult üdvözlő szavait, mint Debrecen sz. kir. város első külön álló alkotmányos főispánja ígérem a törvényhatóságnak, hogy minden igyekezetem, minden törekvésem, amelyet mint a kormány megbízottjának a törvények végrehajtásánál kifejtési kötelességemben áll, oda fog irányulni, hogy a törvények alkalmazásai között meg legyen az együttérzés, a lelki összhang abban az irányban, hogy minden hivatali intézkedésük a köz javát, Debrecen város és polgárainak jól felfogott érdekeit s ezzel kapcsolatban Csonka-Magyarországnak kiépítését és felvirágztatását szolgálja.

Ugy legyen!

Lelkes éljenzéssel fogadta a közgyűlés a főispán beköszöntőjét.

(Az új miniszterek üdvözlése)

A napirendre áttérve tudomásul vette a közgyűlés nagyatádi *Szabó István*nak földmívelésügyi és *Vass József*nek közlekedésügyi miniszterre történt kinevezését és mindkettőjüket hazafias támogatásáról biztosítja.

(A faarak)

A városi fa árának emelésére és a városi fa igazságos és méltányos elosztására vonatkozó előterjesztést a közgyűlés elfogadta. Ifj. *Balogh István* és *Komlóssy Imre* dr. felszólalásai után elhatározta a közgyűlés, hogy feliratot intéz a kormányhoz, amelyben kéri a havi fél-, illetve negyedéles famennyiség felemelését, továbbá a fakompetenciának, mint a debreceni háztulajdonosokat ösi jogon megillető hozadéknak érvénybentartását.

Eklly József intézkedést kért, hogy ez évben az ugynevezett résztes termelést semmi körülmények között ne engedjék meg, mert a múlt évben ez alapon egyesek jogtalanul nagy vagyonokra tettek szert. *Talay Zoltán* tb. tanácsnok közölte, hogy a tanács ezirányban már intézkedett is.

(A zeneiskola tandíja)

A városi zeneiskola tandíjának emeléséről szóló pontnál *Komlóssy Dezső* a zenedei bizottság eredeti javaslatának elfogadását kérte, mely szerint a tandíjat 600 koronára emelik fel. A közgyűlés ezzel a módosítással fogadta el a javaslatot.

A tárgysorozatnak 22 pontját tárgyalta le a közgyűlés déli 1 óráig, amikor a főispán a közgyűlés folytatását holnap reggel 9 órára halasztotta el.

Lázadások

Jugoszláviában

Páris, szeptember 14. A *Figaro* arról értesül *Rómából*, hogy *Jugoszláviában, Zárában és környékén véres lázadás tört ki. Laibach, Sarajevo és Belgrád nagy közlekedési zavarok színhelyei.*

VELOUR ÉS BÁRONY MODELL KALAPOK

érkeztek.
SCHIMMER MÓRNÉ

Piac-utca 2. szám.

Alakítások gyorsan, tisztán és szakszerűen.

A budapesti iózsde

Budapest, szept. 15.

Értékpapírpia: A mai árfolyamok: Magyar hitel 1700—20, Osztrák hitel 945—30, Jelzálogbank 490—500, Leszámitoló 775—820, Házai bank 700—708, Hermes 450—40, Agrár-bank 1025—35, Magyar-olasz 493—500, Pesti házai 20600—800, Salgó 6530—600, Ganz-Danub. 16300—200, Ganz vill. 3385—95, Rima 3420—50, Brassói 4275—330, Házai faterm. 6000—6050, Nasic 13050—12920, Orsz. fa 2200—185, Danica 5200—250, Lámpa 2500—480, Telefon 1700—690, Atlantica 6800, Közuti 1530—496, Déli vasut 1428—390, Levante 4925—900, Allamvasut 3850—25, Trust 1395—80, Papír 2870.

A valutapiac szilárd. Árfolyamok: Napoleon 872—850, Dollár 287—279, Francia frank 18'90—18'75, Márka 5—4'88, Lira 12.05—11'88, Romanov 3'18—3'10, Lei 5'65—5'75, Sokol 4'00—4'07, Svájci frank 42—43, Koronadinar 9'50—9'65, Bécsi 95—96'50.

A zürichi devizák

Zürich, szept. 15. (Megnyitás. Berlin 11, New-York 620, Milano 26'50) Zágráb 5'25, Frága 9'15, Budapest 2'25, Bécs 3'12 és fél, Osztrák bélyegzett 2'50, Bukarest 13'05.

Békebeli legfinomabb férfi ruhák és női costumoknak való legújabb divatu színes, valamint kék és fekete szövetek
fehérnő jutányos árban
Kupfer és Társánál
Kistemplom bazár.

Rose tanár előadása a skót-magyar nyelvrokonságról

Kedvezményes jegyek köztisztviselőknek és katonatiszteknek

Ma délután 4 órakor tartja *Rose* tanár az Erdélyi Magyar Székely Szövetség megbízásából skót-magyar nyelvrokonság című szabadelőadását. Az előadás iránt oly nagyfokú az általános érdeklődés, hogy a vármegyeház díszterme valószínűleg még kicsiny is lesz a hallgatóság befogadására.

A köztisztviselők (tanárok, tanítók, közhivatalnokok) valamint katonatisztek az összes helyekre féláru belépti jegyeket kapnak, a melyet délután 3 órától fogva a Vármegyeházban felállított pénztárnál válthatnak ki.

Az előadás pontban 4 órakor veszi kezdetét, azért a közönséget kérjük, hogy ez időre helyét már lehetőleg foglalja el.

Megjegyezzük, hogy az itt tartózkodó *Skót-misszió* számára a Bikában tegnap délnél rendezett díszbened alkalmából egy angol nyelven megírt memorandumot nyújtott át *Rose* tanár, amelyben számos példával illusztrálta tudományos felfedezését a skót-magyar nyelv- és fajrokonoságra vonatkozólag.

Katonazenekar hangversenye a Royalban. Ma este 8—11-ig a vonós katonazenekar nagy klasszikus műsorral hangversenyez a Royal-kávéházban. Belépő-díj 8 korona, mely a zene alap javát szolgálja.

Németh Aladár előadása a nagy vagyonadóról. A Baross Szövetség kezdeményezésére ma, csütörtökön d. u. fél hat órakor a Kereskedő Társulat dísztermében (Piac-utca 8.) Németh Aladár az egyszeri nagy vagyonadóról és a vagyonszáporulatú adóról előadást tart, amelynek keretében ismertetni fogja a német, az osztrák és a cseh vagyonadó törvényeket, az adókulcsokat és az értékelési módokat is. A rendkívül érdekes és aktuális előadás érdeklődőket szívesen látunk.

HIREK.

Mégis csak jön szén. *Huberth Ottó* dr. főispánnak a szén-kormánybizottsághoz intézett sürgető válaszára ma a következő távirati válasz érkezett: »Debreceni villanytelep részére munkanaponként 8 kocsi szén elszállítását sürögösen elrendeltük. Szállítás megtörténik, érkezést nem ismerjük. Országos szénbizottság.« A távirat szerint tehát mégis csak megindult végre a szénszállítás és remélhetőleg vasuti forgalmi zavarok nem fogják megnehezíteni a napi szénellátást.

Razzia az állomáson. A debreceni államrendőrség tegnap este razziaát tartott az állomáson az érkező vonatok utasai közt. Negyven embert, akik nem tudták kellően igazolni magukat, őrizetbe vettek.

A Simonffy-utcai izr. elemi iskolában az előadások csak e hó 23-án csütörtökön kezdődnek.

Tettenért áldettek. Tegnap este valamennyi Csapó-utcai kocsmá vendégeit sorra igazoltatta két ittas iparoslegény, akik detektívnek adták ki magukat. Eközben természetesen molesztálták a vendégeket, akik közül többször sértően szidalmazták. »Ellenőrző körutjuk« során beállítottak egy Veres-utcai mulatóhelyre is, ahol erőszakos föllépésükkel hangos botrányt provokáltak. A lármára rendőrök kerültek elő, akik igazolásra szólították föl a nagyhangú áldetteket. Azok először fenyegetőzve és hencve akarták a rendőröket terrorizálni. A rendőrök azonban nem hagyták tevévesztetni magukat és az áldetteket bekisérték a főkapitányságra. A két jómádár olyan részeg volt, hogy a nevét sem tudta megmondani, most alusszák ki mámorukat a rendőrségi fogdában. Közszembőrités és botrányos részegség miatt eljárást indítottak ellenük.

Meggyilkolták Weisz Manfréd házmeztérét. Budapestről jelentik: Weisz Manfréd Lendvay-utcai villájába egy betörő hatolt be. *Szabó Ferenc* házmeztér megzavarta munkájában, mire a betörő négy revolverlövéllyel megölte a házmeztér és megszökött. A rendőrség nyomban széleskörű nyomozást indított. Délben egy órakor a József főherceg szálló bufféjában egy rendőr felismerte a gyilkost, aki revolvért rántott elő, de lefegyverezték. A főkapitányságon bevallotta a gyilkosságot. Neve Kun Sándor, most szabadult ki két évi büntetés után a börtönből.

Esztrógin Mivehor zöld pálmával, kaphatók **Moskovitz Adó** nál Piac-utca 56.

Lindenfeld-cég Kossuth-utca 4. alól cipőüzletét Simonffy-utca 13. alá helyezte.

Dinamó gépeket, kapcsoló táblát, villanyműszereket, mozgószerű berendezéseket eladok, veszek, vagy cserélek. Földvári Debreczeni I. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-u. 55. Telefon: 168.

Koros Sándor újonnan átalakított úri és egyenruha divatüzlete, Piac-utca 69. Nagy raktár divatszövetekben és az összes katonai felszerelésekben.

Értékek őrzésére kézi vaspénzszekrények (Wertheim vaskaszták) különféle nagyságban kaphatók: ifj. Losonczy János cégnél József királyi herceg-utca 16. szám.

Apák! Anyák! Igyekeztek! Ha örömet akartok szerezni gyermekeiteknek, Lindenfeldnél cipőt vegyetek. Simonffy-utca 13.

Alakítsa kalapjait Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

Sándor Margit női kalap üzletében

József kir. herceg-u. 5. legolcsóbban szerezheti be **KALAPJAIT.** Alakítások pontosan eszközöltetnek

Legjobb cipőket készít

Grünwald

cipőüzeme, Sas-utca 4. szám.

— Weismann Jakob okl. mérnök jogosított földmérő magánmérnöki irodája Piac-u. 64. sz. alatt van —
 — Ünnepl. Imakönyvek. (Mach-sorok) az izr. ünnepekre kapható Aczél Henrik modern antiquáriumban.

SZINHÁZ.

A színházi iroda jelentése:

„A millió” című pompás francia bohózatot játsszák ma, csütörtökön este a Csokonai-színházban. Csupa derűség, csupa kacagás minden jelenete s mindvégig nagyszerűen szórakoztatja a közönséget. Az előadás iránt, a melyre nagy gonddal készül a vigjátéki személyzet, nagy érdeklődés mutatkozik.

A **berletek kiadása megkezdődött** a Csokonai-színház előcsarnokában, szeptember 20-ig tart.

„A **jalu rossza**”, a legszebb népszínmű, már pénteken este kerül színre a Csokonai-színházban. Jegyek már előre válthatók.

Nich Winter, bűnügyi detektív történet, 5 felvonásban, a Star filmgyár legújabb remekét mutatja be ma az Apollo, elejétől végig izgalmasan érdekes, a fotográfia és a színészek játéka vetekedik a legjobb külföldével. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

Cinabar III. Amerikai cow-boy történet harmadik része az Urániában 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

A **fehértógu álarcos. IV.** Amerikai Pathé film negyedik befejező részét mutatja be az Arany Bika Mozi. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

Linoleum-Áruház

Asztali és padlólinoleumok nagy választékban. Gummikabátok gyári árban kaphatók

HAAS LIPÓT Linoleum-áruház
 Ferencz József-út 58. Megyeháza mellett.

Hordó- és famegmunkáló üzem
PAULO LAJOS
 Pesti-utca 2. szám.
 Javitások pontosan eszközöltekn.

Mustot Ujbort Óbort
 vesznek legmagasabb napi árban
Friedlander Testvérek
 bornagykereskedők
Széchenyi-utca 29. sz.



Női és férfi kalapok újjaalakítása 8 nap alatt
Piac-utca 9. sz.
 Városi és állami tisztviselőkhelyén részesülnek.

The Consolidated Életbiztosítótársaság
 működését megkezdte. Központi igazgatóság LONDONBAN.
 A Consolidated kötvényei által nyújtott előnyök:
Feltétlen biztonság.
 Megtámadhatatlanság a kötvény kiállítás napjától kezdve.
 Debreczeni Vezérügynökség irodája Ferencz József-út 16. szám
 (Alföldi Takarékpénztár-épület.) Telefon: 344.

Dr. FLESCH-féle **SKABOFORM-**
 Leghamarabb megszűnő KENŐCS UJBÓL KAPHATÓ!
 Leghamarabb megszűnő: **VISZKETEGET, SÖMÖRT, OTVART, RÖHESSEGET.** Nem piszkít, szagtalan, nappal is használható. Próbálégy, nagy lélegző és csaaládi adagokban. Bedörzsölés utánra való **SKABOFORMPUDER** 6 korona.
 Kapható minden gyógyszer- és gyarmatárban. — Főraktár: Budapeston Király-u. 12.

Templomgyertya

Mosószóda 128/130% szappanfőzészhez

Kocsikenőcs, Gyufa, Terpentin, Festék

és mindennemű fűszer- és gyarmatárak legolcsóbban beszerezhetők

Adorján Jenő és Tsa

fűszer- és gyarmatár nagykereskedő cégnek, Piac-n. 83. sz. az udvarban.

Az utazó közönség figyelmébe
 ajánlom saját készítményű **kézi- és utazó-bőröndök,** ridikülök, pénz- és mell-tárcák, angol kézi táskák, valamint e szakmabeli munkák készítését és javítását elvállalom.
FEUERMANN Bőröndő.
 Piac-utca 44.

Cigarettafüvelek és papírok

bármely minőségben és mennyiségben kaphatók

FRANKL REZSŐ Budapest, VI., Hajós-u. 20.
 Kérjen mintázott árajánlatot!

Olcsó libahus
 melle bus szárnyával 60 K
 aprólék kg 40 K
SCHWARGZNAI, Hatvan-u. 36.

128° zsirszóda

szerecsendióvirág, japán rizs, kocsikenőcs és mindenféle fűszer- és festékárak viszonteladónak a legjutányosabb árak mellett beszerezhetők

FRIEDMAN ÉS ASZTALOS
 fűszernagykereskedőknél,
Széchenyi-utca 6. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15—, minden további szó K 1-50. Vastag betűből szedett szavak kétszeresen számíthatnak.

VÉTEL.

Aranyat.
 ezüstöt, briliánsokat legmagasabb árban veszek Schiffmann ékszerész, Piac-utca 67.

Elsőrendű tűzifát nagyobb mennyiségben veszünk. Árajánlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

4 szobás családi házat megvételre keresek. Közvetítőt díjazok. Cím a kiadóhivatalban.

Ócska ólmos tisztított állapotban bármily mennyiségben (10 kgtól) veszünk. — Cím a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Mérték szerinti kész ruhák legolcsóbban beszerezhetők Moskovits. Hatvan-u. 5.

Eladó új és használt butorok a legszebb kivitelű a legolcsóbb József királyi herceg-utca 20.

25 méter papír és pamut kelme egy tételben jutányosan eladó. Cím megvételre a kiadóhivatalban.

Eladó egy 10—12 éves fiúnak való kabát és egy női télikabát. Cím megvételre a kiadóhivatalban.

Egy jókarban levő cserépkályha eladó. Miklós-utca 35.

Portefele zárható szalon cimbalom eladó Homokkert, Bujdosó-utca 38.

Fajdinye olcsó árban kapható. Nagyban 10 korona mázsája. Hatvan-utca 18.

Dr. HEGEDŰSNÉ
Gyermekdivatházában
 Simonffy-u. 2. sz. megérkeztek **a babi flanel és barchet ruhák** és egyéb őszi gyermek ruházati cikkek.

Férfi ruhák jókarban levők eladók Miklós-u. 37. Herczegné.

Varrógép jó karban levő eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Zománc-edények teljesen jókarban levők eladók Bika-bérbáz. II. emelet 2.

Tiszta egész ives makulatura papír (ujság) kapható lapunk nyomdájában.

KERESLET.

2000 korona jutalmat adok annak, aki engem 2 szoba konyhából álló lakáshoz juttat. Címre küldött ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Irodistanó felvétetik gyakorlattal. Gépirás megkivántatik. Ajánlat a kiadóba Sz. K. jellegre nyújtandó be.

Egy mindenese német leány keres helyet Budapesten. Cím Köller Lajos, Piac-utca 40.

Egész házat bérelnék udvarral a város belterületén, vagy a közeli külsőségen azonnali vagy későbbi beköltözésre. Cím megvételre a kiadóhivatalban.

Házmasternek ajánlkozok jobb iparos, ki a villanyszerelést is érti. Cím a kiadóhivatalban.

VEGYÉS.

Plisse-Gouvre harangszoknyákból is készit Farkas Bella, Arany János-utca 20.

Teljes ellátásra beleértve a gyermekek tanulására való felügyeletét, 1—2 alsóbb osztályba járó tanulót részben természetbeli járandóságokért ellátással előkelő család. Cím a kiadóhivatalban.

Uri papi család teljes ellátásra felvesz 1—2 kisebb iskolai növendéket. Hatvan-utca 1., I. em. 8. sz.

Butorozott lakásért esetleg szobaért magas bért fizet új házaspár. Ajánlatok Leichtmann rófosüzletébe. Simonffy-utcai bérbáz.

Uri zsidó család elvállalja intelligens szülők gyermekét elemi-szer ellenében, hol német zongora oktatásban is részesülhet. Cím a kiadóhivatalban.

Végzett tanítónő elvállal elemi és polgári iskolai tanulókat német és zongora oktatást is nyújt. Cím a kiadóhivatalban.

Gyermekeket az iskolaidény kezdetével (ritualis kosztolásra) válalok teljes ellátásra. Legjobb gondozást biztosítok. Herczegné, Miklós-utca 37.

Modernül berendezett szücs műhelyemben javítások és alakítások jutányos árban elfogadtnak.

ADLER szücsmeister
Széchenyi-utca 40.

Friss tojást kisebb-nagyobb mennyiségben napi árban állandóan veszek. Vidéken bevasárlókat keresek.
Pollák Zeigmond
 tojásnagykereskedő Debrecen, Miklós u. 13.

Kövary és Altman

szücsök,
 Piac-utca 42. az udvarban, ahol mindenféle szörme dolgok atalakítását és javítását a legújabb divat szerint pontosan eszközlik.

Felelős szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadó:
HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
 irodalmi és nyomdai részv.-társ.

A város kellő közepén lévő **„KÖZPONTI”** vegytisztító és kolmosfestő intézet Varga-u. 1. szám, Iparbank-palota **fest és tisztít** szőrmét, vásznat, szövetet, selymet, kalapot, keztyűt, esernyőt stb. a legszebben és legtartósabban 8 nap alatt.
 Gyászruhák 24 órán belül tisztatnak

RANKAI GYULA
 bankbizományi tanácsos,
 Debreczen, Dégentfeld-tér 6. Kegyerniac.

Időgen pénzek: dollár, marka, sz. köl. lra, lei, stb.
 Kölcsönök, értékpapírok
 finanszírozás.

Elsőrendű olaszgyertya, rizs, erősfoku szappanfőző szóda, háziszappan, cipőkrem, valamint egyéb fűszer- és gyarmatárak legolcsóbb beszerzési forrása.
KUPFER IGNÁC
 fűsz-, fűszer- és gyarmatár nagykereskedésében, **Bádogos-utca.**

Nyomatott Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49.